

Cuprins

Titlul I. Competența în materie penală	1
Capitolul I. Considerații cu caracter introductiv	1
<i>Secțiunea 1. Aspecte generale privind competența organelor judiciare penale</i>	<i>1</i>
§1. Noțiuni introductive	1
§2. Competența instanțelor judecătorești	6
2.1. Competența judecătoriei	9
2.2. Competența tribunalului militar	11
2.3. Competența tribunalului	13
2.4. Competența tribunalului militar teritorial	14
2.5. Competența curții de apel	15
2.6. Competența Curții Militare de Apel	16
2.7. Competența Înaltei Curți de Casație și Justiție	16
§3. Competența organelor de urmărire penală	18
3.1. Competența organelor de cercetare penală ale poliției judiciare	19
3.2. Competența organelor de cercetare penală speciale	21
3.3. Competența procurorului în faza de urmărire penală	22
3.4. Competența procurorului în faza de judecată, în căile extraordinare de atac și în procedurile speciale	23
<i>Secțiunea a 2-a. Succintă privire asupra aplicării legii procesual penale în spațiu</i>	<i>26</i>
§1. Teritorialitatea legii penale ca principiu fundamental și implicațiile ei privind infracțiunile săvârșite în România	26
§2. Excepțiile de la principiul teritorialității legii procesual penale, cu implicații în instrumentarea cauzelor penale de către alte organe judiciare decât cele din România	30
§3. Rezolvarea unor probleme de natură penală de către organele judiciare din România sau de către organele judiciare penale din străinătate, potrivit Legii nr. 302/2004 privind cooperarea judiciară internațională în materie penală	32
Capitolul al II-lea. Aspecte generale privind competența în materie penală	37
<i>Secțiunea 1. Noțiunea de competență și formele acesteia</i>	<i>37</i>
<i>Secțiunea a 2-a. Formele fundamentale ale competenței</i>	<i>40</i>
§1. Competența teritorială (<i>ratione loci</i>)	41
§2. Competența materială (<i>ratione materiae</i>)	42
§3. Competența funcțională (<i>ratione officii</i>)	42

<i>Secțiunea a 3-a. Formele subsidiare ale competenței</i> _____	42
§1. Competența personală (<i>ratione personae</i>) _____	43
§2. Competența excepțională _____	44
§3. Competența specială _____	45
Capitolul al III-lea. Competența teritorială în cazul infracțiunilor săvârșite în țară _____	47
<i>Secțiunea 1. Noțiunea de competență teritorială</i> _____	47
<i>Secțiunea a 2-a. Criterii de determinare a competenței teritoriale pentru infracțiunile săvârșite în țară</i> _____	48
<i>Secțiunea a 3-a. Locul săvârșirii infracțiunii – criteriu de determinare a competenței teritoriale în cazul infracțiunilor săvârșite în țară</i> _____	51
Capitolul al IV-lea. Competența teritorială în cazul infracțiunilor săvârșite în străinătate _____	56
<i>Secțiunea 1. Aspecte de drept penal și principii aplicabile</i> _____	56
<i>Secțiunea a 2-a. Competența teritorială în cazul infracțiunilor săvârșite în străinătate</i> _____	59
Capitolul al V-lea. Aspecte privind competența teritorială din perspectiva instanțelor de judecată europene și internaționale _____	63
<i>Secțiunea 1. Curtea de Justiție a Comunităților Europene (C.J.C.E.)</i> _____	63
<i>Secțiunea a 2-a. Curtea Europeană a Drepturilor Omului (C.E.D.O.)</i> _____	65
<i>Secțiunea a 3-a. Tribunalul Penal Internațional (T.P.I.)</i> _____	65
§1. Determinarea subiectului răspunderii penale internaționale _____	65
§2. Persoana fizică, subiect al infracțiunii internaționale _____	66
§3. Cauze de excludere a caracterului penal al faptei potrivit Statului Curții Criminale Internaționale _____	67
§4. Răspunderea penală și sistemul competenței universale _____	71
§5. Infracțiunile internaționale prin natură. Aspecte generale _____	72
§6. Crimele împotriva păcii și omenirii _____	74
§7. Propaganda de război _____	75
§8. Crimele de război _____	75
§9. Crimele împotriva umanității. Crima de genocid _____	76
§10. Crima de apartheid _____	77
§11. Crimele împotriva Națiunilor Unite și a personalului asociat _____	78
§12. Infracțiuni convenționale - caracterizare generală _____	79
§13. Coordonarea sistemelor represive naționale _____	79
§14. Cooperarea penală internațională _____	80
14.1. Urmărirea penală _____	80
14.2. Extradarea _____	80
14.3. Efectul internațional al sentințelor _____	80
<i>Secțiunea a 4-a. Infracțiuni convenționale</i> _____	80
§1. Falsificarea de monedă _____	80
§2. Terorismul internațional _____	81
§3. Infracțiuni comise împotriva persoanelor care se bucură de protecție internațională _____	82
§4. Deturnarea ilicită a aeronavelor de la cursa lor normală _____	82
§5. Luarea de ostatici _____	83

§6. Terorismul și mișcările de eliberare națională _____	83
§7. Pirateria _____	84
§8. Traficul ilicit de stupefiante _____	84
§9. Circulația și traficul publicațiilor obscene _____	85
§10. Sclavia și traficul de sclavi _____	85
§11. Traficul de femei și de copii _____	86
<i>Secțiunea a 5-a. Inițiative privind crearea unei instanțe penale cu caracter permanent și a unui cod universal al crimelor internaționale _____</i>	<i>87</i>
§1. Proiecte de început ale înființării unei instanțe internaționale penale _____	87
§2. Curtea Criminală Internațională _____	89
§3. Codul crimelor împotriva păcii și securității omenirii _____	89
§4. Tribunalul Militar Internațional de la Nürnberg _____	90
§5. Tribunalul Militar Internațional de la Tokyo _____	92
§6. Tribunalul Internațional de la Haga pentru fosta Iugoslavie _____	93
§7. Tribunalul Penal Internațional pentru Rwanda _____	98
§8. Tribunalul Penal Internațional pentru Irak _____	99
§9. Tribunalul Mondial pentru Irak _____	104
§10. Tribunalul Penal Internațional pentru Afghanistan _____	104
<i>Secțiunea a 6-a. Curtea Penală Internațională _____</i>	<i>105</i>
§1. Statutul de la Roma al Curții Penale Internaționale. Moment istoric al adoptării sale _____	105
§2. Cuprinsul Statutului de la Roma al Curții Penale Internaționale _____	106
2.1. Aspecte generale _____	107
2.2. Prezentarea Statutului _____	109
2.3. Inculparea șefilor de stat _____	111
Capitolul al VI-lea. Schimbarea competenței teritoriale prin incidența unor instituții procesual penale _____	114
<i>Secțiunea 1. Strămutarea cauzelor penale _____</i>	<i>114</i>
<i>Secțiunea a 2-a. Desemnarea altei instanțe pentru judecarea cauzei _____</i>	<i>117</i>
<i>Secțiunea a 3-a. Modificarea competenței teritoriale prin efectele recuzării _____</i>	<i>118</i>
<i>Secțiunea a 4-a. Modificarea competenței teritoriale în cazuri speciale _____</i>	<i>120</i>
<i>Secțiunea a 5-a. Modificarea competenței teritoriale prin efectele delegării _____</i>	<i>121</i>
Capitolul al VII-lea. Alte aspecte privind competența în materie penală _____	123
<i>Secțiunea 1. Competența specială a secțiilor maritime și fluviale _____</i>	<i>123</i>
<i>Secțiunea a 2-a. Comisiile rogatorii internaționale _____</i>	<i>127</i>
<i>Secțiunea a 3-a. Revizuirea în cazul hotărârilor Curții Europene a Drepturilor Omului în lumina art. 6 din Convenția europeană a drepturilor omului _____</i>	<i>129</i>
<i>Secțiunea a 4-a. Competența organelor specializate ale statului privind investigarea infracțiunilor săvârșite pe teritoriul mai multor state _____</i>	<i>132</i>

Titlul al II-lea. Măsurile preventive	137
Capitolul I. Formele privării de libertate în sistemul român de drept	137
<i>Secțiunea 1. Concept. Clasificare. Calificarea termenului de privare de libertate în jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului. Criterii</i>	137
<i>Secțiunea a 2-a. Formele principale de privare de libertate</i>	142
§1. Sancțiunile penale privative de libertate. Principii	142
1.1. Pedepsele privative de libertate. Considerații privind scopul și funcțiile acestora	143
1.2. Detențiunea pe viață	144
1.3. Pedepsa închisorii	145
1.4. Măsura de siguranță a internării medicale	146
1.5. Măsura educativă a internării minorului	148
1.6. Coordonatele instituției sancțiunilor penale în noul Cod penal	149
§2. Măsurile procesuale privative de libertate	153
2.1. Arestarea preventivă	153
2.2. Reținerea	154
2.3. Internarea medicală	155
<i>Secțiunea a 3-a. Formele auxiliare de privare de libertate</i>	157
§1. Privarea de libertate în cazul mandatului de aducere	157
§2. Privarea de libertate în cazul efectuării expertizei psihiatrice obligatorii	159
§3. Privarea de libertate efectuată de subiecți privați, în cazul procedurii speciale de urmărire a unor infracțiuni flagrante	159
§4. Privarea de libertate în cadrul măsurii administrative a conducerii la secție, prevăzută de art. 31 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 218/2002 privind organizarea și funcționarea Poliției Române	162
<i>Secțiunea a 4-a. Închisoarea contravențională</i>	164
Capitolul al II-lea. Măsurile de prevenție	166
<i>Secțiunea 1. Aspecte preliminare privind măsurile procesuale</i>	166
§1. Natura juridică și importanța măsurilor procesuale	166
§2. Clasificarea măsurilor procesuale	168
<i>Secțiunea a 2-a. Scurte considerații cu caracter general privind măsurile de prevenție și rolul acestora în reglementarea procesual penală</i>	170
<i>Secțiunea a 3-a. Evoluția modificărilor legislative intervenite în materia măsurilor de prevenție după anul 2000</i>	172
§1. Considerații preliminare	172
§2. Aspecte privind corelarea legislației procesuale cu reglementările constituționale și cele ale Convenției europene a drepturilor omului	182
<i>Secțiunea a 4-a. Cadrul normativ actual privind măsurile de prevenție</i>	184
§1. Luarea măsurilor de prevenție	184
1.1. Condițiile generale în care se pot lua măsurile de prevenție	184
1.2. Organele judiciare care pot lua măsuri de prevenție și actele prin care pot fi luate aceste măsuri	192

§2. Înlocuirea măsurilor de prevenție _____	194
§3. Revocarea măsurilor de prevenție _____	195
§4. Încetarea de drept a măsurilor de prevenție _____	197
<i>Secțiunea a 5-a. Mijloacele de control sau căile de atac împotriva actelor procesuale prin care se dispune asupra luării, înlocuirii, revocării sau încetării de drept a măsurilor de prevenție _____</i>	<i>198</i>
§1. Considerații preliminare _____	198
§2. Plângerea împotriva ordonanței organului de cercetare penală sau a procurorului privind măsura reținerii _____	199
§3. Plângerea împotriva ordonanței procurorului privind măsurile prevăzute în art. 136 lit. b) și c) C. proc. pen. _____	200
§4. Calea de atac împotriva încheierii privind măsurile de prevenție _____	202
4.1. Aspecte privind rațiunea unei reglementări diferite a controlului legalității încheierii privitoare la măsurile preventive _____	202
4.2. Calea de atac împotriva încheierii pronunțate de judecător în cursul urmăririi penale privind măsurile preventive _____	203
4.3. Calea de atac împotriva încheierii privind măsurile de prevenție pronunțate în timpul judecății _____	205
<i>Secțiunea a 6-a. Măsurile de prevenție privite în special _____</i>	<i>206</i>
§1. Reținerea _____	207
§2. Obligarea de a nu părăsi localitatea _____	211
§3. Obligarea de a nu părăsi țara _____	218
<i>Secțiunea a 7-a. Dispoziții speciale privind măsurile de prevenție _____</i>	<i>223</i>
§1. Dispoziții speciale aplicabile minorilor _____	223
1.1. Necesitatea unui regim special al măsurilor preventive în cazul minorilor infractori _____	223
1.2. Reținerea minorului _____	224
1.3. Arestarea minorului _____	224
§2. Dispoziții speciale pentru persoanele juridice _____	226
§3. Dispoziții speciale aplicabile în procedura de urmărire și judecată a unor infracțiuni flagrante _____	227
Capitolul al III-lea. Arestarea preventivă. Modalitățile de individualizare neprivative de libertate ale arestării preventive _____	228
<i>Secțiunea 1. Considerații privind natura juridică și funcționalitatea arestării preventive _____</i>	<i>228</i>
<i>Secțiunea a 2-a. Arestarea învinuitului _____</i>	<i>232</i>
§1. Condițiile generale ale arestării preventive a învinuitului _____	232
§2. Procedura arestării învinuitului în faza de urmărire penală _____	236
§3. Procedura arestării învinuitului la instanța de judecată _____	242
<i>Secțiunea a 3-a. Arestarea inculpatului _____</i>	<i>245</i>
§1. Considerații preliminare privind contextul procesual în care se dispune măsura arestării inculpatului _____	245
§2. Condițiile generale ale arestării inculpatului _____	247
§3. Procedura arestării inculpatului în faza de urmărire penală _____	251
§4. Procedura arestării inculpatului în faza de judecată _____	253

<i>Secțiunea a 4-a. Aspecte privind tipologia activității procesuale prin care se dispune arestarea preventivă</i>	255
§1. Principiul sesizării (<i>petitum</i>)	255
§2. Particularitățile procedurii judiciare în cazul arestării preventive în faza de urmărire penală	257
<i>Secțiunea a 5-a. Formele speciale de arestare</i>	261
§1. Considerații preliminare	261
§2. Arestarea condamnatului în procedura de punere în executare a pedepsei închisorii ori a detențiunii pe viață	262
§3. Arestarea provizorie în vederea extrădării, dispusă în procedura reglementată de Legea nr. 302/2004	264
§4. Arestarea în vederea executării mandatului european de arestare	265
4.1. Considerații generale. Definiție. Conținut	265
4.2. Aspecte legate de procedura de emitere și procedura de executare a mandatului european de arestare	268
<i>Secțiunea a 6-a. Modalități de individualizare neprivative de libertate ale arestării preventive</i>	269
§1. Considerații privind natura juridică a liberării provizorii	269
§2. Condițiile liberării provizorii sub control judiciar	271
§3. Condițiile liberării provizorii pe cauțiune	274
§4. Procedura liberării provizorii sub controlul judiciar și pe cauțiune	275
Capitolul al IV-lea. Considerații privind actele procesuale și procedurale care concură la luarea și executarea măsurii arestării preventive	279
<i>Secțiunea 1. Considerații preliminare privind noțiunile de act procesual și act procedural. Principiul libertății de formă a înscrisurilor judiciare</i>	279
<i>Secțiunea a 2-a. Hotărârile judecătorești prin care se dispune cu privire la arestarea preventivă</i>	283
§1. Natura juridică și felurile hotărârilor judecătorești pronunțate în această materie	283
§2. Conținutul hotărârii judecătorești prin care se dispune cu privire la arestarea preventivă	285
<i>Secțiunea a 3-a. Aspecte de criminalistică și de psihologie judiciară privind desfășurarea activității jurisdicționale referitoare la arestarea preventivă (Tactica ascultării învinutului sau inculpatului. Psihologia duelului judiciar. Consecințe psihologice ale privării de libertate)</i>	287
<i>Secțiunea a 4-a. Mandatul de arestare</i>	291
§1. Considerații preliminare	291
§2. Conținutul mandatului de arestare	293
§3. Executarea mandatului de arestare	295

Titlul al III-lea. Proceduri speciale	299
Capitolul I. Considerații generale privind procedurile speciale	299
Capitolul al II-lea. Urmărirea și judecarea unor infracțiuni flagrante	301
<i>Secțiunea 1. Considerații preliminare</i>	301
§1. Noțiunea de infracțiune flagrantă	301
§2. Condițiile de aplicare a procedurii speciale de urmărire și judecare a unor infracțiuni flagrante	304
<i>Secțiunea a 2-a. Urmărirea penală a unor infracțiuni flagrante</i>	307
§1. Constatarea infracțiunii	307
§2. Luarea măsurilor preventive	309
§3. Rezolvarea cauzei de către procuror	310
<i>Secțiunea a 3-a. Judecata unor infracțiuni flagrante</i>	311
§1. Instanța competentă	311
§2. Măsuri premergătoare ședinței de judecată	311
§3. Judecata în primă instanță	312
§4. Soluționarea acțiunii civile	314
§5. Judecata apelului și recursului	315
<i>Secțiunea a 4-a. Regulile procedurale în caz de concurs de infracțiuni, indivizibilitate și conexitate</i>	315
<i>Secțiunea a 5-a. Cazurile când nu se aplică procedura specială</i>	316
Capitolul al III-lea. Procedura privind tragerea la răspundere penală a persoanei juridice	318
Capitolul al IV-lea. Procedura în cauzele cu infractori minori	321
<i>Secțiunea 1. Considerații generale</i>	321
<i>Secțiunea a 2-a. Răspunderea penală a minorilor</i>	322
§1. Contribuții psihologice la stabilirea și reținerea răspunderii penale a minorilor	322
§2. Noțiuni de psihologia copilului și psihologie judiciară, cu implicații în definirea răspunderii penale a infractorului minor	324
§3. Aspecte de criminologie etiologică privind delincvența juvenilă	327
<i>Secțiunea a 3-a. Limitele răspunderii penale a minorilor</i>	336
§1. Aspecte generale referitoare la tratamentul minorului în domeniul dreptului	336
§2. Răspunderea penală – formă a răspunderii juridice	338
§3. Reglementarea răspunderii penale în cazul minorului	339
§4. Minorii care nu răspund penal	341
§5. Noțiunea de „discernământ”	342
§6. Minorii care răspund penal	346
6.1. Minorii cu capacitate penală relativă	346
6.2. Minorii cu capacitate penală absolută	347
<i>Secțiunea a 4-a. Evoluția reglementării răspunderii penale și a normelor procesual penale referitoare la minori</i>	348
§1. Reglementări anterioare anului 1936	348
§2. Regimul răspunderii penale instituit prin Codul penal din 1936	351

§3. Reglementări procedurale speciale referitoare la infractorul minor cuprinse în Codul de procedură penală din anul 1936	354
§4. Modificări intervenite în legislatura procesual penală până în anul 1968	358
4.1. Urmărirea infractorilor minori	359
4.2. Judecarea infractorilor minori	360
§5. Tratamentul infractorului minor potrivit Codului penal și Codului de procedură penală adoptate în 1968 și potrivit unor acte normative ulterioare (Legea nr. 59/1968 și Decretul nr. 218/1977)	362
<i>Secțiunea a 5-a. Urmărirea penală în cauzele cu infractori minori</i>	367
§1. Persoanele chemate la organul de urmărire penală	367
§2. Prezentarea materialului de urmărire penală	369
§3. Referatul de evaluare	373
§4. Asistența juridică	376
§5. Dispoziții speciale pentru minori în materia măsurilor de prevenție	380
<i>Secțiunea a 6-a. Judecata infractorilor minori</i>	382
§1. Compunerea instanței	382
§2. Participarea procurorului în cauzele cu infractori minori	385
§3. Persoanele chemate la judecarea minorilor	386
§4. Desfășurarea judecării în cauzele cu infractori minori	391
§5. Referatul de evaluare	393
§6. Asistența juridică	394
<i>Secțiunea a 7-a. Inculpați minori cu inculpați majori</i>	395
<i>Secțiunea a 8-a. Dispoziții privind apelul și recursul</i>	397
<i>Secțiunea a 9-a. Punerea în executare a sancțiunilor aplicate infractorilor minori</i>	398
§1. Mustrarea	398
§2. Libertatea supravegheată	400
§3. Internarea într-un centru de reeducare	403
§4. Internarea într-un institut medical-educativ	404
§5. Pedepsele pentru minori	405
Capitolul al V-lea. Procedura dării în urmărire	406
Capitolul al VI-lea. Procedura reabilitării judecătorești	407
<i>Secțiunea 1. Dispoziții generale</i>	407
<i>Secțiunea a 2-a. Reabilitarea judecătorească</i>	408
§1. Instanța competentă	408
§2. Titularii cererii de reabilitare	411
§3. Cererea de reabilitare	411
§4. Măsuri premergătoare judecării cererii de reabilitare	412
§5. Respingerea cererii pentru lipsa condițiilor de formă	412
§6. Soluționarea cererii de reabilitare	417
§7. Apelul și recursul	419
§8. Anularea reabilitării	420

Capitolul al VII-lea. Repararea pagubei materiale sau a daunei morale în cazul condamnării pe nedrept sau al privării ori restrângerii de libertate în mod nelegal	421
<i>Secțiunea 1. Considerații generale</i>	421
<i>Secțiunea a 2-a. Cazurile care dau dreptul la repararea pagubei</i>	422
<i>Secțiunea a 3-a. Titularii acțiunii și termenul de introducere a acțiunii pentru repararea pagubei</i>	426
<i>Secțiunea a 4-a. Instanța competentă</i>	427
<i>Secțiunea a 5-a. Acțiunea în regres</i>	427
Capitolul al VIII-lea. Procedura în caz de dispariție a înscrisurilor judiciare	428
<i>Secțiunea 1. Considerații generale</i>	428
<i>Secțiunea a 2-a. Constatarea dispariției înscrisului</i>	428
<i>Secțiunea a 3-a. Obiectul procedurii speciale</i>	429
<i>Secțiunea a 4-a. Efectuarea procedurii speciale</i>	431
<i>Secțiunea a 5-a. Înlocuirea înscrisului dispărut</i>	432
<i>Secțiunea a 6-a. Reconstituirea înscrisului</i>	433
Capitolul al IX-lea. Asistența judiciară internațională	434
<i>Secțiunea 1. Considerații generale</i>	434
<i>Secțiunea a 2-a. Noțiuni</i>	434
<i>Secțiunea a 3-a. Formele de cooperare</i>	435
§1. Extrădarea	436
§2. Mandatul european de arestare	437
§3. Transferul de proceduri în materie penală	438
§4. Recunoașterea și executarea hotărârilor penale și actelor judiciare	438
§5. Comisiile rogatorii internaționale	439
§6. Înfățișarea martorilor, experților și a persoanelor urmărite	439
§7. Comunicarea actelor de procedură	440
Bibliografie	441
Index alfabetic	451